

„projekt”

UCHWAŁA Nr ... / .. / 2025

Rady Powiatu Nizańskiego
z dnia 2025 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nizańskim na lata 2025 - 2030

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 12 pkt 4 i pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673)

Rada Powiatu Nizańskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Powiatowy program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nizańskim na lata 2025 – 2030 planowany do realizacji przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Traci moc uchwała nr XXXVI / 238 / 2021 Rady Powiatu Nizańskiego z dnia 27 października 2021 r. w sprawie uchwalenia Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nizańskim na lata 2021-2026.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Nizańskiego i Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Arkadiusz Owczarek
radca prawny
KL-1263

Uzasadnienie

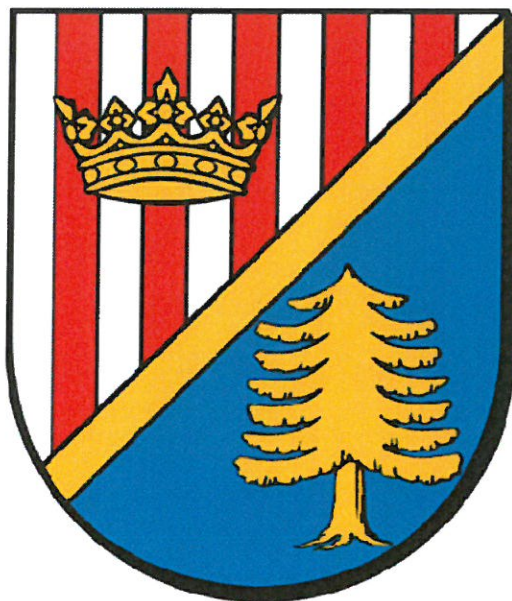
do uchwały Rady Powiatu Nizańskiego w sprawie uchwalenia Powiatowego programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nizańskim na lata 2025 – 2030.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowywanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Głównym celem Programu jest powstrzymywanie sprawców i zakończenie zjawiska przemocy domowej. Cel ten ma być osiągnięty poprzez zmianę postaw osób stosujących przemoc przez poddanie ich oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym. Adresatami programu są osoby dorosłe stosujące przemoc domową, skierowane przez lokalne instytucje tworzące system pomocy osobom uwięzonym w przemoc domową. Program finansowany jest z budżetu państwa.

Oczekuje się, że wykonanie programu przyczyni się do ograniczenia skali problemu przemocy domowej oraz poprawy kondycji rodzin z powiatu nizańskiego. Z powyższych względów podjęcie przez Radę Powiatu stosownej Uchwały jest uzasadnione.

STANISŁAW
Robert Bednarek
Robert Bednarek

***Powiatowy program korekcyjno–edukacyjny dla osób
stosujących przemoc domową
w Powiecie Nizkańskim
na lata 2025 - 2030***

**OPRACOWANIE:
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W NISKU
Nisko, 2025 r.**

Spis treści:

I.	Uzasadnienie realizacji programu	4
II.	Podstawy prawne w zakresie opracowania i realizacji programu	7
III.	Diagnoza zjawiska w zakresie przemocy domowej w Powiecie Nizzańskim	8
IV.	Założenia programu	12
V.	Cele i rezultaty programu	15
VI.	Zawartość programu	16
VII.	Adresaci programu	19
VIII.	Realizacja programu	20
IX.	Monitoring i ewaluacja	26
X.	Źródło finansowania	27
XI.	Wnioski końcowe	28

I. Uzasadnienie realizacji programu

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Zjawisko przemocy domowej i rodzinnej jest bardzo istotnym zjawiskiem, na które coraz większa liczba instytucji życia społecznego jak i osób dotkniętych tym zjawiskiem zwraca uwagę i które ma dalekosiężne skutki, jeżeli chodzi o jakość funkcjonowania rodzin i ich członków.

Problem przemocy domowej i skala występowania tego zjawiska w powiecie niżańskim została opisana i przeanalizowana w „Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Powiecie Niżańskim na lata 2025 – 2031” oraz w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Niżańskim na lata 2025 – 2031”.

Należy pamiętać, iż zjawisko przemocy to często problem złożony i w wielu przypadkach ukryty. Określenie dokładnej skali zjawiska przemocy w rodzinie w danym czasie jest często trudne do zweryfikowania.

Na terenie powiatu niżańskiego istnieje wiele instytucji udzielających pomocy osobom poszkodowanym w wyniku przemocy. W pierwszej kolejności są to: Policja, Zespoły interdyscyplinarne działające przy ośrodkach pomocy społecznej, Miejska i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służba zdrowia udzielająca ofiarom przemocy pomocy medycznej, szkoły jako instytucje

rozpoznające symptomy dziecka krzywdzonego oraz organizacje pozarządowe, pełniące najczęściej funkcję doradczą.

W powiecie nizańskim zlokalizowanych jest siedem ośrodków pomocy społecznej. Zgodnie z obowiązującą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej gminy powołują Zespół interdyscyplinarny, w którego skład wchodzi przygotowani do skutecznego zajmowania się problematyką przemocy specjaliści. Zadaniem zespołu jest kompleksowe zajmowanie się rodzinami oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach dotkniętych i zagrożonych przemocą domową, w przypadku popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb.

Działania podejmowane wobec osób doświadczających przemocy domowej to przede wszystkim rozmowy wspierające, korzystanie z pomocy grup wsparcia, poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne.

Wśród najczęstszych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową jest przekazanie informacji o stosowaniu przemocy do sądu oraz składanie wniosku do prokuratury. W wielu przypadkach stosowanie przemocy związane jest z nietrzeźwością sprawców. W sytuacji kiedy sprawca przemocy jest osobą nadużywającą alkoholu, wniosek kierowany jest do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zjawisko przemocy domowej to problem złożony, ukazujący przewagę którejś ze stron. Przystępując do planowania sposobów rozwiązywania problemu społecznego jakim jest przemoc domowa, w tym zapobiegania przemocy, konieczne jest uwzględnienie wielokierunkowego i kompleksowego oddziaływania nie tylko na skutki wystąpienia danych problemów, a przede wszystkim na źródło ich wystąpienia. Dlatego ważne jest udzielanie wsparcia i pomocy osobom doznającym przemocy domowej, jak również objęcie oddziaływaniami osób stosujących przemoc domową. Aby skutecznie przeciwdziałać zjawisku przemocy domowej niezbędne jest również podejmowanie skoordynowanych działań, współpraca i przepływ informacji między instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Jednym z rodzajów wsparcia dla osób stosujących przemoc domową jest program korekcyjno–edukacyjny realizowany w ubiegłych latach na terenie Powiatu Nizańskiego, który koncentrował się na pracy z osobami stosującymi przemoc domową, tj. na pracy nad zmianą zachowań przemocowych, czyli powstrzymaniem osób stosujących przemoc przed dalszym jej stosowaniem.

Tabela 1. Liczba uczestników programu korekcyjno–edukacyjnego realizowanego na terenie powiatu niżańskiego w latach 2021-2023.

Rok	Liczba osób, które przystąpiły do programu	Liczba osób, które ukończyły program
2021	6	5
2022	6	5
2023	6	5

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku.

Prowadzenie oddziaływań względem osób stosujących przemoc wobec swoich bliskich wydaje się zagadnieniem niezwykle istotnym, ponieważ pomaganie tylko osobom dotkniętym przemocą okazuje się niewystarczające.

Poza przesłankami prawnymi za realizacją programu wobec osób stosujących przemoc domową przemawiają również względy psychologiczne, społeczne i kulturowe. Praca z tą szczególną grupą powinna przebiegać w duchu poszanowania praw, respektowania ich doświadczeń i postaw ukształtowanych w procesie wychowania, często również rozumienia krzywd, jakie sami doznali. Równolegle jednak powinna ona opierać się na konsekwentnych i zdecydowanych postawach osób prowadzących te oddziaływania w zakresie ukazywania wszystkich mechanizmów, które powodują unikanie przez nich odpowiedzialności oraz uczenia szacunku wobec osób przez nich krzywdzonych.

Praca ze sprawcą, aby zrozumiał konieczność „leczenia go ze stosowania przemocy”, powinna koncentrować się na określeniu jego motywacji do zmiany, akcentowaniu konieczności pracy nad sobą oraz ukazywaniu mu odpowiedzialności za siebie i innych. Podjęcie i zaangażowanie w edukację ma na celu zdobycie konkretnych umiejętności radzenia sobie ze stresem, agresją, negatywnymi emocjami, a także pozyskanie informacji dotyczących własnej osoby (określenie osobistych potrzeb, własnej sieci wsparcia, sfery duchowej i sprecyzowania celów życiowych), zwiększenie poczucia kontroli nad własnym życiem.

Głównym zadaniem opisywanego programu pracy ze sprawcami przemocy jest zaakcentowanie, że pewne zachowania sprawcy nie są chorobą, a raczej zachowaniami wyuczonymi, które można zmienić (oduczyć się) jeśli się nad nimi pracuje.

Często stosowanie przemocy służy do kontroli swoich partnerów i dominowania nad nimi. Jest to związane z systemem przekonań sprawców, które

wynieśli z całego swojego życia, najczęściej z rodziny, grupy rówieśniczej czy ze szkoły. Przekonania te kształtowały się w procesie socjalizacji. Należy więc próbować wszystkich metod, aby uświadomić sprawcom przemocy o nowych możliwościach współżycia, opartego na porozumieniu i relacji partnerskiej. W programie proponuje się sprawcom przemocy poszczególne etapy działań, które mają doprowadzić do oceny własnej osoby i refleksji nad dotychczasowym postępowaniem i relacjami ze swoimi partnerami życiowymi.

II. Podstawy prawne w zakresie opracowania i realizacji programu

Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej wskazał programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową jako element systemu oddziaływań zmierzających do zaprzestania przemocy domowej. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nizańskim na lata 2025 – 2030 został napisany zgodnie wytycznymi Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030. Program jest zgodny z obowiązującymi następującymi przepisami prawa:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2024 r. poz. 1673);
2. Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 41 z późn. zm.);
5. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163);
6. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczeń o ukończeniu tych

programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. z 2023 r. poz. 1164);

7. Uchwała Nr LXXI/1226/24 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 26 lutego 2024 r. w sprawie uchwalenia „Wojewódzkiego Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030”;
8. Uchwała Nr VII/123/24 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 września 2024 r. w sprawie uchwalenia „Podkarpackich ramowych programów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na lata 2024-2030”.

III. Diagnoza zjawiska w zakresie przemocy domowej w Powiecie Niżańskim

Diagnozę rozmiaru zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu niżańskiego przeprowadzono w oparciu o dane uzyskane od Komendy Powiatowej Policji w Nisku, ośrodków pomocy społecznej w powiecie oraz gminnych zespołów interdyscyplinarnych.

Zjawisko przemocy domowej występuje z różnym nasileniem w poszczególnych gminach naszego powiatu. Skalę zjawiska przemocy domowej w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Liczba sprawców i ofiar przemocy w latach 2021-2023.

	Gmina Nisko	Gmina Rudnik nad Sanem	Gmina Ulanów	Gmina Jarocin	Gmina Jeżowe	Gmina Harasiuki	Gmina Krzeszów
	2021 r.						
liczba sprawców przemocy	45	54	24	14	31	11	6
liczba ofiar przemocy w tym;	151	123	47	17	73	13	6
osoby starsze	0	13	5	3	6	2	1
osoby niepełnosprawne	0	9	0	3	0	0	2
dzieci	33	49	22	2	42	0	0
	2022 r.						
liczba sprawców przemocy	69	53	21	16	23	18	16
liczba ofiar przemocy w tym;	148	132	43	16	56	19	23
osoby starsze	2	18	4	3	1	2	5
osoby niepełnosprawne	0	11	2	3	1	0	1
dzieci	57	48	13	0	33	0	6

	2023 r.						
liczba sprawców przemocy	56	34	29	14	23	7	16
liczba ofiar przemocy w tym;	86	82	51	47	58	8	20
osoby starsze	0	10	6	2	4	1	4
osoby niepełnosprawne	0	10	2	0	1	1	3
dzieci	4	37	25	13	35	0	3

Źródło: dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Nizańskiego.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą domową odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Tabela poniżej przedstawia liczbę wypełnionych Niebieskich Kart w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej w latach 2021 - 2023.

Tabela 3. Liczba Niebieskich Kart.

Nazwa gminy	Liczba wypełnionych Niebieskich Kart		
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Nisko	45	69	66
Rudnik nad Sanem	28	22	35
Ulanów	24	21	29
Jarocin	14	15	12
Krzeszów	7	20	22
Harasiuki	10	15	5
Jeżowe	27	11	23
Razem:	155	173	192

Źródło: dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Nizańskiego.

Tabela poniżej przedstawia liczbę wypełnionych Niebieskich Kart w poszczególnych latach przez Policję.

Tabela 4. Liczba Niebieskich Kart.

Liczba wypełnionych Niebieskich Kart w latach 2021 - 2023			
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Teren miejski	60	59	51
Teren wiejski	109	120	105
Razem:	169	179	156

Źródło: dane z KPP w Nisku.

Tabela poniżej przedstawia liczbę wszczętych postępowań w związku z przemocą domową w poszczególnych latach przez Prokuraturę.

Tabela 5. Liczba wszczętych postępowań w związku z przemocą domową.

Liczba wszczętych postępowań w związku z przemocą domową w latach 2021 - 2023		
2021 r.	2022 r.	2023 r.
71	71	59

Źródło: dane z Prokuratury Rejonowej KPP w Nisku.

Na terenie każdej gminy zostały powołane zespoły interdyscyplinarne. W skład zespołu interdyscyplinarnego obligatoryjnie wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i kuratorzy sądowi. W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą także wchodzić prokuratorzy i przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zadaniem Zespołu jest kompleksowe zajmowanie się rodzinami oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb. Zespoły mają również za zadanie kierować osoby stosujące przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno–edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową.

Tabela poniżej przedstawia liczbę osób objętych pomocą przez Interdyscyplinarne Zespoły (grupy robocze) w poszczególnych gminach w latach 2021 - 2023.

Tabela 6. Liczba osób objętych pomocą przez zespoły interdyscyplinarne.

Nazwa gminy	Liczba osób objętych pomocą przez Zespół Interdyscyplinarny		
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Nisko	196	217	305
Rudnik nad Sanem	123	132	82
Ulanów	33	65	23
Jarocin	17	16	17
Krzeszów	6	23	20
Harasiuki	24	31	5
Jeżowe	79	56	58

Źródło: dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Niżańskiego dot. zespołów interdyscyplinarnych.

Analizując powyższe dane największą liczbę ofiar przemocy notuje Miejsko–Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku. Tendencję wzrostową ma Miasto i Gmina Ulanów, Gminy Jarocin, i Krzeszów. Natomiast Gminy Jeżowe i Harasiuki mają tendencje spadkową tego zjawiska. Należy podkreślić, że liczną grupę stanowią dzieci. Można zauważyć także, że przemoc w małym stopniu dotyka osoby niepełnosprawne i starsze.

Tabela 5 zawiera dane liczbowe przekazane przez zespoły interdyscyplinarne z miast i gmin Powiatu Niżańskiego i obrazują one liczbę wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” przez podmioty do tego upoważnione oraz liczbę osób dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej.

Z powyższych danych wynika, że liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” zwiększa się z każdym rokiem i włączana była w porównywalnej liczbie tak przez funkcjonariuszy Policji jak i przez ośrodki pomocy społecznej. Od kilku lat, co wynika też z danych ośrodków pomocy społecznej wzrasta liczba stosowania procedury Niebieskiej Karty lub utrzymuje się na zbliżonym poziomie w rodzinach dotkniętych przemocą. Oprócz przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i Policji, może być realizowana przez komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, pracowników oświaty i ochrony zdrowia w przypadku podejrzenia zaistnienia przemocy domowej. Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych kierują podopiecznych, u których stwierdzono fakt stosowania przemocy do zespołów interdyscyplinarnych. W wielu przypadkach zespoły te kierowały zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do Sądu.

IV. Założenia programu

Program wpisuje się w ramy systemu przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie nizańskim. Priorytetem realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego jest bezpieczeństwo ofiar przemocy domowej. Oznacza to, że wszelkie działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową są podporządkowane zapewnieniu ochrony, bezpieczeństwa, autonomii i dobra osób krzywdzonych przez osoby stosujące przemoc.

Program korekcyjno – edukacyjny jest formą oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową w celu nauczania ich samokontroli, kształtowania u nich postawy partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe. W wielu przypadkach stosowanie przemocy związane jest z nietrzeźwością sprawców. Alkohol osłabia racjonalną kontrolę nad zachowaniem, ale nie może zdejmować odpowiedzialności za czyny człowieka. Odpowiedzialność za stosowanie przemocy leży po stronie osoby, która ją stosuje. Niemniej jednak faktem pozostaje, że osoba pod wpływem substancji psychoaktywnych ma osłabioną racjonalną kontrolę nad zachowaniem i większą gotowość do reagowania złością. Niejednokrotnie osoby stosujące przemoc w ogóle nie podejmują próby kontrolowania zachowań agresywnych, a odpowiedzialność za ich występowanie przerzucają na ofiary. Niebagatelną rolę w stosowaniu przemocy mogą też odgrywać uwarunkowania biologiczne, jak zdeterminowana gwałtowność i intensywność reagowania emocjonalnego, które wymykają się spod kontroli. Powyższe jednak nie usprawiedliwia sprawców i nie znosi z nich odpowiedzialności za krzywdzenie innych.

Osoby stosujące przemoc często starają się znajdować uzasadnienie, usprawiedliwienie dla aktów przemocy. Szczególnie dotyczy to zaprzeczenia własnej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obarczania odpowiedzialnością ofiary. Zachowanie osób stosujących przemoc dodatkowo bywa wspierane przez uwarunkowania kulturowe. W przeszłości przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była obyczajowo akceptowana. Praca z całym nieprawidłowym systemem rodzinnym daje większą szansę na niesienie skutecznej pomocy. Potrzebne są nie tylko działania wzmacniające skuteczność ochrony ofiar przed sprawcami przemocy ale również działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy domowej. Mają temu służyć programy korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób

stosujących przemoc.

Program składa się z dwóch części: edukacyjnej i korekcyjnej, realizowanych w formie zajęć grupowych (mają charakter psychoedukacyjny z elementami terapii) oraz rozmów indywidualnych.

W części edukacyjnej program koncentruje się na przekazaniu szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy, zachowań agresywnych, uzależnienia od alkoholu, prawidłowych relacji w rodzinie, postaw rodzicielskich, komunikacji interpersonalnej, asertywnych zachowań, radzenia sobie ze stresem, zastępowania zachowań agresywnych zachowaniami akceptowanymi społecznie.

Część korekcyjna natomiast ukierunkowana jest na zdobycie praktycznych umiejętności powstrzymywania się od stosowania przemocy, radzenia sobie ze złością, trening umiejętności prospołecznych i asertywności, umiejętność rozpoznawania u siebie wyzwalaczy agresji.

Wszystkie realizowane w ramach Programu spotkania prowadzone są z wykorzystaniem metod aktywnych, które umożliwiają uczestnikom czynny udział w zajęciach, swobodne wypowiadanie swojego zdania i zaangażowanie w przebieg zajęć.

Adresatami Programu są osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, które otrzymały karę pozbawienia wolności z okresem zawieszenia na okres próby, osoby stosujące przemoc domową w trakcie trwania procedury Niebieskiej Karty, osoby kierowane przez instytucje i organizacje oraz wszystkie, które chciałyby pracować nad swoimi emocjami i konstruktywnymi relacjami z ludźmi.

Program opiera się na założeniach, że:

- a) przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi straty dla sprawcy,
- b) przemoc domowa jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy wielu ludzi często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia,
- c) przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużywaniem siły i władzy oraz dążeniem do kontrolowania współmałżonki/ współmałżonka, partnerki/partnera, dziecka lub sytuacji rodzinnej,
- d) można nauczyć się niestosowania przemocy, przekonania, iż nigdy nie należy godzić się na przemoc,

- e) stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwiane stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony ofiary,
- f) korzenie przemocy domowej tkwią w stereotypach kulturowych i obyczajowych dotyczących płci, rasy, orientacji seksualnej, które usprawiedliwiają dyskryminację jednostek i grup społecznych,
- g) stosowanie przemocy domowej jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

Program zakłada, że jego uczestnicy:

- a) zmieniają sposób funkcjonowania rezygnując ze stosowania przemocy (zweryfikują przekonania na temat przemocy, nauczą się rozpoznawać sygnały ostrzegawcze prowadzące do stosowania przemocy, a przede wszystkim nauczą się nowych umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów),
- b) zmieniają poglądy na wychowanie dzieci,
- c) wezmą odpowiedzialność za swoje zachowanie,
- d) będą świadomi skutków powrotu do wcześniejszego postępowania,
- e) będą potrafili powstrzymać się od stosowania przemocy oraz będą wiedzieli gdzie korzystać z pomocy, gdyby powrócili do dawnych zachowań,
- f) zrezygnują z przedmiotowego traktowania innych osób oraz będą zdolni do empatii,
- g) odzyskają poczucie kontroli nad własnym życiem w różnych jego obszarach.

Założenia programowe, na skutek osiągnięcia założonych celów i dla utrzymania pozytywnych rezultatów, przewidują współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami, przede wszystkim ośrodkami pomocy społecznej, zespołami interdyscyplinarnymi, kuratorami sądowymi, prokuratorami i policją oraz organizacjami pozarządowymi.

Osobę stosującą przemoc domową, wobec której zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu lub narkotyków i innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, kieruje się w pierwszej kolejności na terapię leczenia uzależnienia.

Oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową nie prowadzi się w miejscach, w których udziela się pomocy i wsparcia ofiarom przemocy domowej.

V. Cele i rezultaty programu

Głównym celem programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

Standard prowadzenia programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową wyznacza **cele szczegółowe**:

- a) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej,
- b) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy,
- c) rozwijanie umiejętności samokontroli i współzycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych,
- d) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy,
- e) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania.
- f) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej,
- g) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej,
- h) zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów domowych bez stosowania przemocy,
- i) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową faktu jej stosowania i swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- j) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

VI. Zawartość programu

Program korekcyjno–edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową realizowany jest:

- 1) w formie zajęć z osobami stosującymi przemoc domową, prowadzonych przez uprawnione osoby, na podstawie Planu zajęć korekcyjno–edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, zawierającym zagadnienia wypracowane i stosowane w modelach pracy z osobami stosującymi przemoc domową, np. Programie „Duluth”, podejściu skoncentrowanym na rozwiązaniach, modelu Komunikacji Bez Przemocy, Programie „Rodzina”, możliwe jest łączenie przez specjalistów prowadzących zajęcia elementów proponowanych w powyższych modelach w zależności od dynamiki pracy grupy, problematyki wnoszonej przez uczestników,
- 2) bezpośrednie zajęcia z osobami stosującymi przemoc domową realizowane będą przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej dających gwarancję wysokiej jakości usług,
- 3) praca w ramach programu korekcyjno - edukacyjnego koncentrować się musi na *zmianie zachowań* i postaw osób stosujących przemoc domową w obszarach:
 - a) edukacji na temat kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy oraz konfrontowanie ze stereotypami pokutującymi na temat przemocy domowej,
 - b) promocji wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci, a także odpowiedzialność za osobiste decyzję i gotowość ochrony słabszych,
 - c) stosowania procedur behawioralno-poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą domową,
 - d) uczenia umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej oraz samokontroli.
- 4) treści edukacyjne obowiązkowe w Planie zajęć korekcyjno–edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową:
 - a) definicja, formy i rodzaje przemocy,

- b) konsekwencje zachowań przemocowych,
 - c) złość, agresja, przemoc - rozumienie i rozróżnianie. zjawisk i zakresów znaczeniowych pojęć,
 - d) cykl przemocy, procesy i mechanizmy przemocy,
 - e) władza i kontrola vs równość i partnerstwo,
 - f) przemoc wobec dzieci vs odpowiedzialne rodzicielstwo i wychowanie dzieci,
 - g) definicja i rozumienie asertywności,
 - h) podstawowe techniki behawioralno-poznawcze wzmacniające kontrolę zachowań impulsywnych,
 - i) rozumienie emocji i konstruktywne korzystanie z nich (złość jako szczególna emocja),
 - j) umiejętność brania odpowiedzialności i mechanizmy unikania odpowiedzialności,
 - k) stereotypy wzmacniające przemoc,
 - l) stosowanie substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu, a przemoc,
- 5) treści Programu realizowane są w trakcie spotkań/sesji z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji i predyspozycji osób w nich uczestniczących oraz niezbędnej intensywności spotkań pozwalających na realizację treści Programu.

Zawartość merytoryczna programu skoncentrowana jest na osiągnięciu celu podstawowego i zawiera elementy, które dostarczają wiedzy, tworzą okazje do poznania siebie oraz pozwalają na zmianę form myślenia i reagowania. Najważniejszymi z tych elementów są:

- Edukacja – przekazywanie wiedzy odbywać się będzie w sposób aktywizujący, między innymi przez prowadzenie otwartej dyskusji oraz odwoływanie się do indywidualnych doświadczeń.
- Praca nad rozpoznawaniem i zmianą przekonań i postaw osobistych poprzez analizę sytuacji przedstawionych w programie oraz swoich własnych sytuacji życiowych.
- Ćwiczenia nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania w grupie (w tej części osoby prowadzące mogą stosować także inne poza

podręcznikowe metody).

Podstawowe treści edukacyjne:

- Społeczno–kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej (mity, stereotypy).
- Definicja przemocy, jej rodzaje, formy, dynamika; aspekty prawne przemocy.
- Problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich.
- Planowanie i rozwijanie samokontroli.
- Komunikacja interpersonalna.
- Promocja pozytywnych standardów wartości i zachowań między innymi: szacunku, odpowiedzialności, bezpieczeństwa, wsparcia emocjonalnego, szczerości, zaufania, dzielenia obowiązków, wspólnego decydowania, okazywania uczuć, potrzeb, negocjacji i rozwiązywania konfliktów bez przemocy.
- Alkohol i patologia życia rodzinnego.
- Przemoc seksualna.
- Dzieci, przemoc i wychowanie.
- Tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych (uczenie osób stosujących przemoc pozytywnych zachowań wobec ludzi starszych i niepełnosprawnych).

Podsumowując powyższe, zawartość programu dostarczy informacje, umożliwiające uczestnikom zrozumienie dynamiki przemocy, umożliwi konfrontację przekonań i postaw, przy pomocy których osoby stosujące przemoc usprawiedliwiają stosowanie przemocy. Dostarczy treści osobom stosującym przemoc, w jaki sposób ich zachowanie krzywdząco wpływa na członków ich rodzin i na ich wzajemne relacje oraz przygotuje ich do wzięcia pełnej odpowiedzialności moralnej i psychologicznej za swoje czyny, a także do rozpoczęcia pozytywnych zmian w ich relacjach osobistych. Ponadto zawartość programu umożliwi osobom stosującym przemoc rozpoznawanie i zmianę systemu przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy. Za pośrednictwem programu

uczestnicy będą mieli możliwość ćwiczenia nowych, konstruktywnych form myślenia i reagowania, służących skutecznej kontroli nad szkodliwymi zachowaniami oraz sprzyjających odpowiedzialnemu podejmowaniu decyzji w sytuacjach konfliktowych i utrzymaniu egalitarnych relacji międzyludzkich bez przemocy.

VII. Adresaci programu

Adresatami programu są osoby stosujące przemoc domową, które zostały skierowane do udziału w programie przez zespoły interdyscyplinarne, a także inne osoby spełniające kryteria uczestnictwa w programie. Stąd też adresatami programu korekcyjno-edukacyjnego będą osoby stosujące przemoc (fizyczną, psychiczną, seksualną czy ekonomiczną). W przypadku osób uzależnionych od alkoholu konieczne będzie spełnienie wymogu ukończenia leczenia odwykowego z efektem pozytywnym.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową przeznaczone są w szczególności dla:

- 1) osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, kierowanych na mocy postanowienia Sądu, skazanych za przestępstwo z art. 207 § 1 KK (lub inne przeciwko rodzinie, ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy), korzystających z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności; zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
- 2) osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie, które mogą zostać skierowane przez Policję, objęte procedurą Niebieskiej Karty, przez zespoły interdyscyplinarne lub grupę roboczą,
- 3) osób stosujących przemoc domową, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków czy środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których udział w programie korekcyjno-edukacyjnym może stanowić uzupełnienie terapii podstawowej.

Rekrutację do Programu prowadzi się w oparciu o:

- skierowania Zespołów Interdyscyplinarnych,

- działania informacyjne o programie,
- współpracę z instytucjami, m.in. Sądem Rejonowym w Nisku, Prokuraturą, Policją, ośrodkami pomocy społecznej.

Uczestnikami programu mogą być pełnoletnie osoby:

- skierowane przez Zespoły Interdyscyplinarne,
- zobowiązane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- zmotywowane przez kuratorów, inne organy, instytucje i organizacje, bez formalnego obowiązku udziału w zajęciach,
- samodzielnie zgłaszające się.

Nabór ma charakter ciągły i trwa przez cały czas realizacji programu. Jednakże należy zaznaczyć, że chociaż w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 odnotowuje się liczbę powiatów zapewniającą całoroczną dostępność do programów korekcyjno-edukacyjnych to dotychczasowe doświadczenia w realizacji programu (szczególnie biorąc pod uwagę sposób finansowania, możliwości zebrania grupy uczestników programu, wymogi wobec prowadzących program korekcyjno - edukacyjny oraz standardy realizacji programów) wskazują jednak na zasadność realizacji programu w edycjach (najlepiej jedna lub dwie w roku). Składając wniosek o dotację na realizowanie programu należy zaplanować konkretną kwotę i liczbę uczestników, która musi być niejako zagwarantowana - służy bowiem do rozliczenia dotacji. Pozytywne rozliczenie dotacji jest zatem bardziej prawdopodobne przy zebraniu określonej grupy uczestników danego cyklu i wystąpieniu o dotację.

Zebranie grupy uczestników w poprzednich latach było bardzo trudne, nawet w przypadku osób skazanych za stosowanie przemocy, z wpisanym w wyrok obowiązkiem uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym. Ryzyko braku uczestników jest jednym z największych dla pomyślnej realizacji zadania.

VIII. Realizacja programu

Realizatorem programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy jest Powiat Niżański, w imieniu którego działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

które będzie odpowiedzialne za:

- nadzór nad prawidłową realizacją programu, zgodnie z założonymi celami i działaniami skierowanymi na osiągnięcie założonych efektów,
- obsługę finansową programu.

Bezpośrednimi realizatorami programu będą osoby (podmioty) uprawnione do prowadzenia zajęć korekcyjno-edukacyjnych, których kwalifikacje są zgodne z § 6 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163), tj.:

- 1) posiadają wykształcenie wyższe na kierunku: praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauka o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
- 2) posiadają tytuł zawodowy magistra na kierunku:
 - a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauka o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo – wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
 - b) innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami,
- 4) posiadają udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- 5) posiadający zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

Zajęcia w ramach programu korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową są prowadzone przez osoby, które w ramach programu przedłożyły (i został zaakceptowany przez Dyrektora PCPR w Nisku) „Plan zajęć korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową”, zgodny

z obowiązującymi przepisami oraz zawierający elementy i treści zawarte w pkt IV i VI niniejszego programu wraz z planem godzinowym zajęć.

Osoby bezpośrednio realizujące program kwalifikują do uczestnictwa w Programie na podstawie diagnozy wstępnej, przeprowadzanej przez prowadzących uwzględniającej elementy:

- a) istnienie uzależnień od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych
 - osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych mogą uczestniczyć w Programie pod warunkiem uprzedniego ukończenia programu psychoterapii uzależnień, co potwierdzą stosownym zaświadczeniem lub oświadczeniem,
- b) stan psychiczny - osoby chorujące psychicznie lub z zaburzeniami psychicznymi mogą uczestniczyć w Programie, pod warunkiem, że ich stan lub proces leczenia umożliwia udział w programie, w przypadku okoliczności wskazujących na czynną chorobę psychiczną lub zaburzenia psychiczne (na dowolnym etapie Programu), prowadzący Program mają prawo jako warunek udziału w spotkaniach grupowych oczekiwać przedłożenia zaświadczenia lekarskiego od lekarza psychiatry potwierdzającego, że proces leczenia danej osoby umożliwia udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc,
- c) określenie motywacji uczestnika,
- d) ustalenie okoliczności skierowania do programu,
- e) uzyskanie informacji o jego funkcjonowaniu i sytuacji życiowej, aktualnej sytuacji rodzinnej, zawodowej, prawnej (ew. postanowienia w sprawach dot. spraw rodzinnych, karnych, w tym związanych ze stosowaniem przemocy),
- f) uzyskanie informacji o specyfice przemocy,
- g) ustalenie cech osobistych istotnych dla pracy korekcyjnej.

Potwierdzeniem przyjęcia osoby do programu jest podpisanie przez niego kontraktu z prowadzącymi.

Kontrakt w szczególności uwzględnia:

- a) zgodę na przetwarzanie danych osobowych,

- b) zgodę na przekazywanie informacji między instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie osoby stosującej przemoc,
- c) przyjęcie przez osobę stosującą przemoc zasad udziału w spotkaniach indywidualnych oraz spotkaniach grupy,
- d) zgodę na monitorowanie sytuacji osoby stosującej przemoc w trakcie uczestnictwa oraz do 3 lat po zakończeniu udziału w programie korekcyjno- edukacyjnym,
- e) zobowiązanie do systematycznej obecności na zajęciach,
- f) zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
- g) zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychotropowych,
- h) przyjęcie zasad zachowania wypracowanych w grupie,
- i) obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania szacunku wobec innych w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
- j)) wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy domowej.

Podpisanie kontraktu powoduje wpisanie osoby na listę uczestników/uczestniczek programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową, której stan liczbowy jest wykazywany w sprawozdaniach z realizacji Programu.

Program realizowany jest w okresie obejmującym lata 2025 - 2030. Planuje się, iż w danym roku kalendarzowym realizowana będzie jedna edycja. Łączny czas trwania programu to 60 godzin (jednej edycji) w danym roku obejmować będzie spotkania grupowe lub indywidualne, realizowanych w cotygodniowych sesjach mogących trwać od 2 do 4 godzin zegarowych, w zależności od specyfiki grupy lub potrzeb uczestnika. Możliwy jest inny rozkład godzinowy w ramach edycji, dopasowany do specyfiki grupy lub uczestnika z zastrzeżeniem, że suma godzin zajęć nie może być mniejsza niż 60 godzin zegarowych dla uczestnika. Dłuższe przerwy międzysesyjne są możliwe w przypadku wystąpienia dni świątecznych lub w wyjątkowych okolicznościach, po uzgodnieniu z PCPR w Nisku oraz z grupą uczestników lub uczestnikiem. W przypadku zajęć grupowych grupa ma charakter

grupy zamkniętej, z zastrzeżeniem, że uczestnicy mogą dołączyć do grupy w ciągu pierwszych trzech zajęć, następnie grupa zamyka przyjęcia nowych uczestników. Do uruchomienia zajęć grupowych wymagana jest minimalna liczba 5 osób, przyjęcia osób do grupy w danej edycji zostają zakończone, gdy wielkość grupy osiągnie 10 osób lub najpóźniej na etapie trzeciego spotkania grupy.

Zajęcia realizowane będą odbywały się w pomieszczeniach zasobów lokalowych Powiatu Nizńskiego, lub innym miejscu wskazanym przez bezpośredniego realizatora programu, pod warunkiem, że w dniach realizacji programu nie będzie prowadzonych spotkań z ofiarami przemocy.

Po określeniu charakteru grupy oraz rodzaju stosowanej przemocy i potrzeb uczestników programu, prowadzący opracuje scenariusze zajęć z uwzględnieniem treści ramowego harmonogramu tematycznego. Szczegółowy harmonogram tematyczny przedstawi do akceptacji Dyrektorowi PCPR w Nisku.

Osoby (podmiot) realizujący program obowiązany jest do posiadania niniejszych dokumentów:

- 1) zaakceptowany przez PCPR w Nisku, opracowany przez prowadzących „Plan zajęć korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową”, zgodny z obowiązującymi przepisami oraz zawierający elementy i treści zawarte w pkt IV i VI niniejszego programu,
- 2) harmonogram zajęć (plan godzinowy z tematyką),
- 3) dokumentacja z rekrutacji - zapytania, lista skierowań Zespołów Interdyscyplinarnych, inne;
- 4) dokumentacja indywidualna uczestnika, w tym:
 - a) zgoda na przetwarzanie oraz zachowanie danych osobowych gromadzonych w ramach Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową,
 - b) skierowanie zespołu interdyscyplinarnego (ewentualnie),
 - c) diagnoza wstępna wraz z adnotacją o kwalifikacji,
 - d) kontrakt,
 - e) diagnoza pogłębiona, dokonywana mniej więcej w połowie programu, uwzględniająca:
 - doświadczenia własne z przeszłości (historia doświadczania, obserwacji przemocy w domu rodzinnym, z uwzględnieniem każdej z form przemocy),

- historia relacji, w których występowała lub występuje przemoc oraz poprzednich związków,
 - określenie dojrzałości emocjonalnej i społecznej (radzenie sobie z emocjami, relacje społeczne, rodzinne etc.),
 - historia interwencji związanych przemocą,
 - historia pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie ewentualnych zaburzeń psychicznych,
 - doświadczenia związane z nadużywaniem alkoholu, narkotyków, uzależnienia behawioralne,
 - historia agresywnych i przemocowych zachowań w innych sytuacjach życiowych (np. bójki, kradzieże, rozboje, działania prowokacyjne),
 - kontakty z wymiarem sprawiedliwości,
 - historia edukacyjno-zawodowa,
 - charakterystyka szczegółowa zachowań i postaw względem przemocy.
- 5) sprawozdanie z realizacji sporządzone przez prowadzących zawierające:
- a) wykaz tematyczny i godzinowy zrealizowanych zajęć,
 - b) listy obecności uczestników,
 - c) wypełnione przez uczestników ankiety pre i post,
- 6) analiza PCPR w Nisku realizacji Programu w danym roku.

Ukończenie przez uczestnika udziału w programie jest potwierdzone wydaniem zaświadczenia:

- 1) dla uczestników skierowanych przez Zespoły Interdyscyplinarne zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach;
- 2) dla innych uczestników zaświadczeniem o ukończeniu programu
(za osobę, która ukończyła udział w programie uważa się osobę, która

uczestniczyła w minimum 80% zajęć przewidzianych w programie oraz uzyskała od prowadzących zajęcia kwalifikację do wydania zaświadczenia o ukończeniu programu).

IX. Monitoring i ewaluacja

System monitorowania zachowań związanych z przemocą u osób uczestniczących w programie realizowany będzie w trakcie trwania programu oraz przez okres 3 lat po jego zakończeniu. System monitorowania polegać będzie na uzyskaniu informacji o zachowaniu uczestników programu wobec członków swej rodziny, o ich rzeczywistym funkcjonowaniu.

Przebieg i efekty programu korekcyjno–edukacyjnego wobec osób stosujących przemoc domową objęte są działaniami monitorującymi oraz ewaluacyjnymi prowadzonymi przez bezpośredniego realizatora programu, a wyniki tych działań będą wykorzystywane w pracach nad doskonaleniem dalszych metod pracy. Monitoring ma na celu zweryfikowanie czy program postępuje zgodnie z planem i będzie prowadzony w sposób ciągły w czasie jego trwania przez realizatora. Ewaluacja jest procesem o charakterze praktycznym, którego zadaniem jest ustalenie, czy dany program osiągnął zakładane cele.

Programu zakończy się badaniem ewaluacyjnym uczestników poprzez wypełnienie ankiety ewaluacyjnej dotyczącej przebiegu i efektów oddziaływań. Ocena skuteczności programu badana będzie po ukończeniu programu poprzez monitoring zachowań osób, które ukończyły program (metody ankiety, rozmowy, wywiad).

Monitoring prowadzi podmiot realizujący bezpośrednio program poprzez:

- 1) bezpośredni kontakt z uczestnikami programu,
- 2) kontakt z ośrodkami pomocy społecznej, z zespołami kuratorskimi, z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi, Policją oraz innymi podmiotami działającymi w zakresie profilaktyki przemocy domowej.

Przyjęty wskaźnik skuteczności programu to: liczba osób stosujących przemoc domową, które w okresie dwóch lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej. Z ewaluacji sporządza się sprawozdanie ewaluacyjne przygotowane

w oparciu o analizę danych ilościowych (m.in. rejestr konsultacji, listy obecności, liczba spotkań, liczba godzin zajęć, ankieta) oraz jakościowe (wywiad, rozmowa, ankieta). Sprawozdanie przekazywane jest do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku.

Sprawozdanie zawiera:

- 1) nazwę programu, miejsce i termin realizacji programu,
- 2) opis podjętych działań,
- 3) zastosowaną procedurę ewaluacyjną,
- 4) dane liczbowe z realizacji programu (liczba osób, które przystąpiły do programu, liczba osób, które ukończyły program, liczba zrealizowanych godzin spotkań grupy, liczba godzin, które zostały zrealizowane, liczba godzin spotkań indywidualnych),
- 5) dane jakościowe: uzyskane wyniki (liczba osób objętych monitoringiem, które zaprzestały stosowania przemocy bądź powróciły do stosowania zachowań przemocowych,
- 6) wnioski.

Wraz z monitoringiem program poddany będzie ewaluacji polegającej na zbieraniu, analizie oraz interpretacji informacji/danych. Dokonana zostanie ocena efektywności, skuteczności oddziaływań, zgodności programu w kontekście założonych celów, porównaniu założonych rezultatów z osiąganymi/osiągniętymi.

X. Źródło finansowania

Źródłem finansowania zadań wynikających z realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej jako zadania z zakresu administracji rządowej będą środki budżetu państwa z dotacji celowej dysponowanej przez Wojewodę Podkarpackiego, co wynika z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Pula środków na realizację jest określona jako iloczyn liczby uczestników i kwoty bazowej wyznaczonej przez administrację rządową (w roku 2025 jest to kwota 1.000 zł)

W związku z powyższym, planowanie wydatków w ramach programu następuje na poziomie powiatu corocznie, zaś rozliczenie następuje po zakończeniu roku budżetowego.

Realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych

samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel. Otrzymana dotacja może być wykorzystana w szczególności na:

- wynagrodzenia specjalistów prowadzących program,
- zakup materiałów niezbędnych do realizacji programu, w tym biurowych.

Jednakże zakres wydatkowania środków finansowych z dotacji na realizację programu może być inny, w zależności od ustalonych w danym roku zasad otrzymania dotacji z budżetu państwa na prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na terenie województwa podkarpackiego. Dopuszcza się realizację programu w ramach innych środków.

XI. Wnioski końcowe

Nadrzędnym celem programu jest dobro i bezpieczeństwo rodziny doświadczającej przemocy. W ramach istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy domowej opracowany powiatowy program korekcyjno–edukacyjny stanowi jedno z ogniw pomocowych rodzinie poprzez działania skierowane do osób podejrzanych bądź stosujących przemoc domową. Koniecznym elementem prowadzonych oddziaływań jest ścisła współpraca przedstawicieli instytucji kierujących osoby do programu, wymiana informacji oraz podejmowanie działań naprawczych. Działania te mają przyczynić się do funkcjonowania rodzin wolnych od przemocy, do ograniczenia zjawiska przemocy i wzrostu poczucia bezpieczeństwa rodzin.